

การถ่ายภาพบำบัดด้วยการใช้กรุณาเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วย:
กรณีศึกษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง
โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก*
Physical Therapy Basic on Compassion Therapy Healing the
Patients: a Case Study of Stroke Patients I Buddachinaraj
Phitsanuloke Hospital Phitsanuloke Province

จิรวรรณ โปสดบำรุง¹, สุวิน ทองปั้น, จรัส สีกา, นิเทศ สันนาระี² และประจิตร มหาหิง³

Jirawan Prodbumrung, Suwin Thongpan, Jaras Leeka,

Nites Sanannaree and Prachit Mahahing

งานกายภาพบำบัด โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น²

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ³

Physical Therapy Department, Buddachinaraj Phitsanuloke Hospital, Thailand

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkaen Campus, Thailand

North Eastern University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: jptoom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการถ่ายภาพบำบัดด้วยการใช้กรุณาเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การถ่ายภาพบำบัดด้วยการใช้กรุณาเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินคุณภาพชีวิต ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 10 คน ญาติผู้ดูแลผู้ป่วย จำนวน 10 คน และนักกายภาพบำบัด จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ตามหลักอุปนัยวิธี

*ได้รับบทความ: 7 พฤษภาคม 2561; ตอรับตีพิมพ์: 10 สิงหาคม 2561

Received: May 7, 2018; Accepted: August 10, 2018

ผลการวิจัยพบว่า

1. การทำกายภาพบำบัดด้วยการใช้กรุณาเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง หลักรุณาเป็นหลักธรรมในพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา) ทำให้ผู้ป่วยพ้นจากทุกข์ ด้วยการแสดงออกทางกาย ทางวาจา ให้ผู้ป่วยและญาติเข้าใจ ปราศจากอคติ
2. โรคหลอดเลือดสมองมีสาเหตุ 2 ประการคือ หลอดเลือดในสมองตีบอุดตันหรือแตก อาการของผู้ป่วยขึ้นอยู่กับสภาพของสมองที่ได้รับความเสียหาย เช่น ร่างกายมีอาการอ่อนแรงซีกใดซีกหนึ่ง การสื่อสารผิดปกติ เป็นต้น อาการเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการทำกิจวัตรประจำวัน
3. ความสัมพันธ์การทำกายภาพบำบัดด้วยการใช้กรุณาเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เมื่อผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย นักกายภาพบำบัดใช้ความปรารถนาดีต่อกันแล้ว จึงส่งผลให้สภาวะของผู้ป่วยดีขึ้นมากกว่าเดิม

คำสำคัญ: กรุณาบำบัด; กายภาพบำบัด; โรคหลอดเลือดสมอง; การรักษาฟื้นฟู; คุณภาพชีวิตแบบองค์รวม

Abstract

The objects of this research were 1) to study the concepts of compassion therapy and Physical therapy 2) to study the problem of stroke patients in Buddachinaraj Phitsanuloke hospital and 3) to study relationship between compassion therapy and Physical therapy healing the patients: a case study of stroke patients in Buddachinaraj Phitsanuloke Hospital. Action research methodology was here in used by using quantitative method to extend qualitative results. As well as participation observation and in-depth interview. The purposive sampling of the percent study consist of 10 stroke patients, 5 Physical therapist and care givers. The research instruments were group exercise, indicator form of World Health Organization in Thai version (WHOQOL-BREF-THAI) adaptation. The present study was carried out in favor of the holistic paradigm.

The research finding were as follows:

1. Compassion Therapy is the choice to treatment with the new medical concept. It is a part of four sublime states of mind (loving-kindness, compassion, sympathetic joy and equanimity). It is a great desire to keep the patient out of the state of being suffed. As to be virtuous in mind with physical expression. Good speech by telling patients and relatives of the process of healing and the mind is a good desirous for the patient to find

a way to cure him to recover with a psychic without prejudice.

2. Cerebrovascular disease caused by ischemia. There were 2 Major causes; infarction/Ischemic and Hemorrhage. Sign and symptoms depend on pathology in brain example weakness at the one side of the body, poor communication etc. Impairment were interrupting the activity daily living.

3. Relationship between compassion therapy and physical therapy healing the patients was found both positive to motivate and complementary to one another improve the Holistic Health. Relatives or therapists were required to promote positive forces and go in the same direction.

Keywords: Compassion Therapy; Physical Therapy; Stroke Patients; Rehabilitation; Quality of Life

1. บทนำ

โรคหลอดเลือดสมองมีสาเหตุจากหลอดเลือดแดงแตกหรืออุดตัน ทำให้เกิดความพิการขึ้นอยู่กับพยาธิสภาพที่สมอง เช่น ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองลดลง แขนขาอ่อนแรง การสื่อสารผิดปกติ เป็นต้น ต้องบำบัดรักษาฟื้นฟู นานกว่าจะฟื้นตัวสามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ ไกล่เคียงปกติ (Saksri and Thananupharbpaian, 2009 : 1)

จากสถิติขององค์การอนามัยโรค (World Stroke Organization: WSO) พบว่า โรคหลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการเสียชีวิตเป็นอันดับ 2 ของโลก (Manosunthon, 2011) แต่ถ้าวรอดชีวิตก็มักจะมีคามพิการหลงเหลืออยู่ ผู้ป่วยที่มารับการรักษาฟื้นฟูที่งานกายภาพบำบัด โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก มีจำนวนมากสถิติ 3 ปี ย้อนหลังในปี พ.ศ. 2556-2558 พบ 5,902, 6, 252

และ 7,125 ราย ตามลำดับ (Buddachinaraj Phitsanuloke Hospital, 2016 : 255)

การรักษาฟื้นฟูทางกายภาพบำบัดเป็นการรักษาฟื้นฟู ทำให้ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่ยังมีปัญหาทางสุขภาวะด้านอื่นคือ ด้านจิตใจ สังคมและปัญญา ส่งผลกระทบต่อสุขภาวะองค์รวม หรือทำให้คุณภาพชีวิตลดลง

หลักกรรมเป็นหลักธรรมในพรหมวิหาร 4 เป็นการปรารถนาให้ผู้ป่วยพ้นทุกข์ ทั้งทางกาย และทางใจ ในการบำบัดรักษาต่างๆ ทางกาย และทางใจ ส่วนใหญ่จะเน้นการรักษาทางกาย ถึงแม้ผู้ป่วยจะหายจากโรคทางกาย แต่ทางด้านอื่นยังต้องการได้รับการแก้ไขเยียวยา เพื่อให้ชีวิตมีคุณภาพ หรือสุขภาวะแบบองค์รวม คือ สมดุลทั้งกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ (ปัญญา) ซึ่งเทคนิควิธีทางกายภาพบำบัด มีหลักพื้นฐานส่วนใหญ่แต่ไม่ใช่ทั้งหมดที่สอดคล้องกับหลักหรือวิธีการเจริญสติปัญญา

ฐาน 4 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ที่เน้นการเคลื่อนไหวร่างกาย ในอิริยาบถหลักทั้ง 4 คือ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน และอานาปานสติ ซึ่งกายภาพบำบัดอาจย่อหย่อนในส่วนที่เป็นนามคือ เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา และธัมมานุปัสสนา สติปัฏฐานนี้เป็นส่วนขยายความให้เห็นกิจกรรมหรือภาคปฏิบัติของสัมมาสติที่ต้องมีองค์มรรคอีก 2 คือ สัมมาวายามะ (พยายามชอบ) และสัมมาทิฐิ โดยการเห็นชอบในอริยสัจ (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) และการเห็นชอบในไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) โดยมีอริยมรรคมีองค์ 8 เป็นตัวร่วมเสมอ (อาตาศิ สัมปะชาโน สติมา) (Phra Thummapitaka, 2011)

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักกรุณาไปประยุกต์ควบคู่กับการรักษาทางการแพทย์ ผู้วิจัยเห็นว่ามีคามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำวิจัย เพื่อเป็นการพัฒนาวงการแพทย์ในการประยุกต์นำศาสตร์ทางพุทธศาสนามาใช้ ทำให้ผู้ป่วยมีสุขภาวะองค์รวมสมดุลทุกมิติคือ ทางกาย จิต สังคม และปัญญา เพื่อลดการสูญเสียคุณภาพทางเศรษฐกิจ ทางสังคมของประเทศชาติ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการทำการกายภาพบำบัด ด้วยการใช้กรุณาเป็นฐาน ในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วย: กรณีศึกษาในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราช

พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การทำการกายภาพบำบัด ด้วยการใช้กรุณาเป็นฐาน ในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วย: กรณีศึกษาในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research)

2. ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาการทำการกายภาพบำบัด ด้วยการใช้กรุณาเป็นฐาน ในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง สภาพและปัญหาผู้ป่วยโรคหลอดเลือด และความสัมพันธ์ระหว่างการทำการกายภาพบำบัด ด้วยการใช้กรุณาเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

3. ขอบเขตด้านข้อมูล ชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ในญาติหรือผู้ดูแล นักกายภาพบำบัด และแบบสอบถามประเมินคุณภาพชีวิต ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา หนังสือ บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับความสัมพันธ์ระหว่างกรุณาบำบัดและ

กายภาพบำบัดในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

4. ขอบเขตด้านพื้นที่หน่วยงานกายภาพบำบัด กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู

5. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 25 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ป่วยที่สามารถสื่อสารพูดคุยได้ตามปกติ และอยู่ในระยะฟื้นตัว จำนวน 10 คน 2) ญาติผู้ดูแลผู้ป่วย กลุ่มปฐมภูมิ จำนวน 10 คน และ 3) นักกายภาพบำบัด กลุ่มทุติยภูมิ จำนวน 5 คน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Un - Structured Interview) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) และแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Co - Observation)

7. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์ตามแบบคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎี การสังเกตการณ์ การสนทนากลุ่มของผู้ป่วย การจดบันทึก โดยการเสนอข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ การตีความ การแปรความ จัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอข้อเท็จจริงที่ได้ด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามหลักการของอุปนัยวิธี (Inductive Method)

4. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 คน ประกอบด้วย ผู้ป่วยโรคหลอดเลือด

สมอง จำนวน 10 คน ผู้ดูแลหรือญาติผู้ป่วย จำนวน 10 คน และนักกายภาพบำบัด ผู้ให้การรักษานจำนวน 5 คน แบ่งเป็นอายุช่วง 30-40 ปี จำนวน 10 คน อายุ 50-60 ปี จำนวน 7 คน มากกว่า 60 ปี จำนวน 8 คน เพศชาย จำนวน 14 คน และเพศหญิง จำนวน 11 คน

2. การทำกายภาพบำบัดด้วยการใช้ทฤษฎีเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วย: กรณีศึกษาในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก โดยเวชปฏิบัติมีลักษณะเป็นแบบองค์รวมคือ ดุลยภาพระหว่างกรูณาบำบัดและกายภาพบำบัด (Holistic Paradigm) โดยสรุปมีสาระสำคัญดังนี้

วิธีการรักษาฟื้นฟูทางกายภาพบำบัด เป็นวิธีการรักษาเฉพาะทาง ที่ทำให้ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวันเน้นการบรรลุเป้าหมายทางกาย แต่การมีสุขภาวะหรือคุณภาพชีวิตที่ดีต้องมีความสมดุลทั้ง 4 มิติ คือ กาย จิต สังคม และปัญญา ต้องเสริมด้วยหลักทางพุทธศาสนา คือ หลักทฤษฎีเป็นฐาน

3. สภาพปัญหาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก พบว่าโรคหลอดเลือดสมองมีสาเหตุจากหลอดเลือดในสมองมีภาวะแตก ตีบ หรืออุดตัน ส่งผลให้ร่างกายซีกใดซีกหนึ่งอ่อนแรงหรือเป็นอัมพาตครึ่งซีก บางรายมีภาวะสับสน ลื่นแข็ง พูดไม่ชัด ฟังไม่เข้าใจ เป็นต้น อาการผิดปกติเหล่านี้ขึ้นอยู่กับพยาธิสภาพที่สมอง

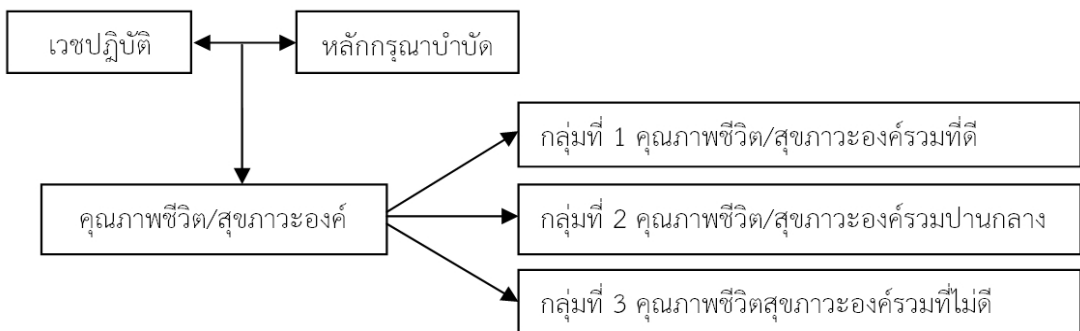
จากข้อมูลการเก็บสถิติใน 3 ปีย้อนหลังของโรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2559 พบโรคหลอดเลือดสมองเป็นอันดับ 5 ของสถิติผู้ป่วยใน และเสียชีวิตร้อยละ 17.3 มีผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมารับการรักษาฟื้นฟูที่กายภาพบำบัด โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกในปี พ.ศ. 2557-2559 จำนวน 1,030/7,125 คน 768/4,560 คน และ 883/4,868 คน ต่อรายตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์การทำกายภาพบำบัดด้วยการใช้กรรมฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วย: กรณีศึกษาในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก โดยสรุปมีสาระสำคัญดังนี้ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมบำบัด และกายภาพบำบัด เป็นความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์ (Association and Relationship) เกื้อกูลเสริมในลักษณะสร้างสรรค์ช่วยเวชปฏิบัติเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผลเวชปฏิบัติโดยรวมสรุปได้ 4 มิติดังนี้ ด้านกาย พบว่า ผู้ป่วยมีสุขภาวะทางกายดีขึ้นเป็นส่วนมาก ถึงแม้จะอยู่ในระดับเดิมแต่ผลคะแนนคุณภาพชีวิตทางกาย

ดีขึ้น ด้านจิตใจ เป็นการรับรู้สภาพจิตใจของตนเองพบว่า ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ มีคะแนนเพิ่มขึ้นทุกราย ด้านสังคม หมายถึง การที่ผู้ป่วยมีการรับรู้ความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นในสังคม พบว่า ผู้ป่วยมีสุขภาวะทางสังคมเพิ่มขึ้นจำนวน 9 ราย มีเพียง 1 ราย ที่คงเดิม คือมีคุณภาพชีวิตทางสังคมไม่ดี ทั้งก่อนและหลังการทดลอง และด้านปัญญา พบว่า ผู้ป่วยมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านจิตวิญญาณเพิ่มขึ้นทุกราย ถึงแม้ระดับคุณภาพชีวิตจะไม่เปลี่ยนแปลงก็ตาม ส่วนผลของคุณภาพชีวิตโดยรวมมีคะแนนเพิ่มขึ้นทุกราย ถึงแม้การแปลผลในระดับที่ไม่แตกต่างก็ตาม 3) การทำกายภาพบำบัดด้วยการใช้กรรมฐานเป็นฐานในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วัตถุประสงค์จากการประเมินคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย ด้านจิต ด้านสังคม และด้านปัญญา) ในภาพรวมออกมาได้ 3 รูปแบบคือ คุณภาพชีวิตที่ดี คุณภาพชีวิตปานกลาง และคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผลลัพธ์ของการทำกายภาพบำบัดด้วยการใช้กรรมฐานเป็นฐานในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย จากการค้นพบ (Finds) ตามแผนภาพที่ 1 สามารถสรุปได้ 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 สุขภาวะแบบองค์รวมที่สะท้อนคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางกายและจิต กล่าวคือชีวิตที่สงบสุขตามหลักเกณฑ์เวชปรัชญาและพุทธปรัชญา ว่าด้วยธรรมโอสถหรือหลักที่ว่า “ทุกข์มิให้เห็นสุขมิให้เป็น” ด้วยมัชฌิมาปฏิบัติหรือไตรสิกขา โดยอาศัยสัมมาสติหรือสติปัฏฐานเป็นตัวขับเคลื่อน

กลุ่มที่ 2 สุขภาวะแบบองค์รวมที่ผู้ป่วยยังต้องฝึกปฏิบัติตามหลักเวชปรัชญาและพุทธปรัชญาให้เข้มข้น เพื่อให้ได้มาสู่ภาวะองค์รวมแบบกลุ่มที่ 1

กลุ่มที่ 3 สุขภาวะแบบองค์รวมที่ปรับตัวไม่ได้ (Dysfunction) ตกอยู่ภายใต้กฎไตรลักษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ที่เรียกว่า C - PT - P - C

C - Compassion Therapy (Karuna Therapy)

P - Physical Therapy (วิธีการรักษาทางกายภาพบำบัด)

P - Patients (ผู้ป่วย)

C - Care Giver (ผู้ดูแล สังคม สิ่งแวดล้อม)

ในกระบวนการรักษาฟื้นฟูที่จะให้ได้ผลลัพธ์ที่ดี ต้องประกอบด้วย หลักกรุณาพรหมวิหาร อันนับรวมร่วมกับกระบวนการรักษาที่ผู้ให้การรักษาต้องใช้หลักกรุณาพรหมวิหารด้วยปัญญาที่จะต้องหาวิธีหรือกระบวนการที่จะทำให้ผู้ป่วยพ้นทุกข์หรือปัญหาที่ประสบอยู่ตัวผู้ป่วยก็ต้องมีกำลังใจ จิตใจที่แข็งแกร่ง และต้องการที่จะหายจากทุกข์ที่มี โดยการให้ความร่วมมือในการรักษาอย่างเต็มที่ ผู้ดูแลหรือญาติต้องมีความใส่ใจด้วยหลักกรุณาพรหมวิหาร โดยใช้กระบวนการทางปัญญา ดังเสนอไว้ในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบสหสัมพันธ์แบบสมมาตรระหว่างกรุณาบำบัด และกายภาพบำบัด ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ ผ่านการรับรองจริยธรรม การวิจัย โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย โรงพยาบาลพุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เลขที่ IRB NO.080/59 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2559 ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจง รายละเอียดของโครงการวิจัย กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจและสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการหรือจะยุติการเข้าร่วมโครงการ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้พบประเด็นที่น่าสนใจ จึงขอนำมาอภิปรายผลดังนี้

การทำกายภาพบำบัดด้วยการใช้กรรมนาเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ทำให้ผู้ป่วยมีสุขภาพแบบองค์รวมดีทุกมิติ คือสุขภาพทางกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ (ปัญญา) ซึ่งสอดคล้องกับพระอภิการไพศาล กิตติภทโท (Phraathikan Paisal Kitiphatho, 2015) ที่ทำวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้พุทธปรัชญาในการบำรุงรักษาจิตผู้ป่วย พบว่า พุทธศาสนาเกี่ยวข้องกับ 2 ด้านคือ ด้านศีลธรรม และเจริญธรรม เป็นการดูแลโรคที่เกิดขึ้นทั้งทางกาย และทางใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดสมชาย บิโยโค (Phrapalad Somchai Payogo, 2016) ที่ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังเชิงพุทธบูรณาการความสัมพันธ์ระหว่างการทำกายภาพบำบัด ด้วยการใช้กรรมนาเป็นฐานในการรักษาฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาล

พุทธชินราชพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีความสัมพันธ์กันที่จะส่งผลให้สุขภาพองค์รวมของผู้ป่วยอยู่ในระดับดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาศ หนูมา (Nooma, 2015) ที่ทำวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อใช้ในการบำบัดโรคของหมอนวดแผนไทย จังหวัดขอนแก่น พบว่า พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาจิตใจต่อยอดพัฒนาสู่สุขภาพในมิติทางปัญญา สอดคล้องกับสรณีย์ สายศร (Saisorn, 2014) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวทางการป้องกัน และแก้ปัญหาภาวะความเจ็บป่วยในเชิงบูรณาการแนวพุทธ: ศึกษากรณีโรคมะเร็ง พบว่า หลักการ วิธีการป้องกัน และบำบัดรักษาโรคมะเร็งของการแพทย์ทางเลือกแบบบูรณาการกับหลักพุทธธรรม และพุทธวิธีในการดูแลรักษาสุขภาพ เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาภาวะความเจ็บป่วยมีทัศนะที่สอดคล้องกันหลายประเด็น สามารถบูรณาการเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ทางการแพทย์แนวพุทธ และสอดคล้องกับงานวิจัยของภินันท์ สิงห์กฤตยา (Sinakrittaya, 2015) ที่ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาการประยุกต์ใช้กระบวนการทัศน์ และกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า การแพทย์กระแสหลักจากเดิมที่มีโลกทัศน์แบบจักรกล เปลี่ยนเป็นมีโลกทัศน์แบบองค์รวมประกอบด้วย มิติทางกาย จิต สังคม และปัญญา แต่ยังคงเน้นหลักไปทางกาย เมื่อประยุกต์ใช้หลักทางพุทธศาสนาเข้าไปด้วย พบว่า มีมุมมองที่ครบทั้ง 4 มิติมากขึ้น

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการรักษาฟื้นฟูทางการแพทย์ ควรนำหลักกรุณาหรือหลักทางพุทธศาสนามาประยุกต์ร่วมในการรักษา เพื่อให้สุขภาพของคร่อมของผู้ป่วยดีขึ้นทุกมิติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบของการทำกายภาพบำบัดด้วยการใช้หลักพรหมวิหาร 4 เป็นฐานกับหลักพุทธวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

References

- Buddachinaraj Hospital. (2016). *Annual Report 2016 Buddachinaraj Hospital*. Phitsanuloke : Rattanasuwan Printing.
- Nooma, B. (2015). A Study of Buddhadhamma Application for Remedy Muscles Joints of Thai Traditional Massagers, in KhonKean Province. *Master of Arts (Buddhist Studies)*. Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phraathikan Paisal Kitiphatho. (2015). A Critical Study of the Application of Buddhist Philosophy to Heal Patients Mind. *Master of Art Philosophy*. Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phrapalad Somchai Payogo. (2016). A Model of Caring for Chronic Illness Patients by Buddhist Integration. *Doctor of Philosophy (Buddhist Study)*. Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Thummapitaka. (2011). *Buddathum*. 23th. Bangkok : Human and Social Project.
- Saisorn, S. (2014). An Analytical Study of a Buddhist Integral Way of Prevention and Solution of Human Illness: A Case Study of Cancer. *Master of Art (Philosophy and Religion)*. Bangkok : Kasetasrt University.
- Saksri and Thananupharpphaisan. (2009). *Hemiplegia Handbook*. Bangkok : Printing and Publishing.
- Sinakrittaya, B. (2015). The Study of the Application of Paradigm and the Process of Health-Establishment in Accordance with Buddhism. *Master of Arts (Buddhist Studies)*. Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

